

Κύριε Γενικό Γραμματέα Antonio Guterres, αγαπητοί αντιπρόσωποι, κυρίες και κύριοι.

Με λυπεί ιδιαίτερα το γεγονός ότι οι περιστάσεις δεν μας επιτρέπουν να βρισκόμαστε όλοι στον ίδιο χώρο για τον εορτασμό της 75ης επετείου από την ίδρυση των Ηνωμένων Εθνών.

Από την τελευταία φορά που συναντηθήκαμε, ο κόσμος μας έχει αλλάξει δραματικά.

Η πανδημία Covid-19 έχει εγείρει ερωτήματα αναφορικά με την παγκοσμιοποίηση, τα οποία έως τώρα αποτελούσαν μόνο αντικείμενο μελετών διαχείρισης κινδύνου. Ερωτήματα τα οποία δεν φανταζόμασταν ποτέ ότι θα χρειαζόταν να αντιμετωπίσουμε, πόσο μάλλον να απαντήσουμε. Πώς ζούμε. Πώς εργαζόμαστε. Πώς αλληλεπιδρούμε ο ένας με τον άλλον.

Το κόστος κινείται σε πρωτόγνωρα επίπεδα στη σύγχρονη εποχή. Ζωές χάθηκαν λόγω της ασθένειας. Ζωές καταστράφηκαν λόγω των οικονομικών συνεπειών. Ζωές ανατράπηκαν από τον αντίκτυπο των αλλαγών στην κοινωνία.

Η πανδημία έχει μάλιστα οδηγήσει σε μια νέα κανονικότητα, όπου πλέον δεν αγκαλιαζόμαστε και δεν κάνουμε χειραψίες. Όπου ο χαιρετισμός με τον αγκώνα αποτελεί το όριο της σωματικής μας επαφής. Τα πρόσωπά μας μπορεί να είναι κρυμμένα, η ανθρωπιά μας όμως παραμένει ανέπαφη.

Αρνούμαι, ωστόσο, να πιστέψω ότι αυτή η νέα κανονικότητα θα ορίσει έναν νέο κόσμο. Προτιμώ να κοιτάζω με σεβασμό και δέος τον τρόπο με τον οποίο οι γιατροί και οι νοσηλεύτες, οι επιστήμονες και οι ειδικοί αντέδρασαν στην κατάσταση, καθώς θεωρώ ότι οι πράξεις τους δείχνουν ότι κανένα πρόβλημα δεν είναι άλυτο, όσο πολύπλοκο κι αν είναι.

Μπορεί να μας κρατά σε απόσταση μια νέα αόρατη απειλή για την υγεία, την ευημερία και την ελευθερία μας, αλλά, όπως αποδεικνύει αυτή η ψηφιακή μετάδοση, εξακολουθούμε να είμαστε πολύ συνδεδεμένοι. Και είμαστε, πιστεύω, όλο και πιο ενωμένοι. Συνδεδεμένοι με τη δύναμη της καινοτομίας. Ενωμένοι, με μια πρωτόγνωρη αποφασιστικότητα να συνεργαστούμε για τη βελτίωση της παγκόσμιας οικογένειας των εθνών μας.

Εάν, όπως πλέον φαίνεται εφικτό, μπορούμε να αναπτύξουμε σύνθετα εμβόλια σε μόλις ένα έτος, ή ίσως σε δεκαοκτώ μήνες, γιατί να μην μπορούμε να συνεργαστούμε για να επιλύσουμε μερικές από τις άλλες μεγάλες παγκόσμιες προκλήσεις της εποχής μας;

Ο Αριστοτέλης έγραψε ότι «Η φύση δεν κάνει ποτέ τίποτα άσκοπα». Με άλλα λόγια, η φύση μας αναγκάζει να καινοτομούμε. Δεν έχουμε επιλογή.

Ο Αριστοτέλης έζησε σε μια εποχή όπου η ανθρώπινη δραστηριότητα δεν είχε την ικανότητα να επηρεάσει έντονα το φυσικό μας περιβάλλον. Τα λόγια του όμως παραμένουν προφητικά.

Διότι αν η Covid μάς έχει διδάξει κάτι, είναι ότι δεν έχουμε την πολυτέλεια να περιμένουμε την επόμενη κρίση για να αναλάβουμε προληπτική δράση.

Για την κλιματική αλλαγή. Για τη βιοποικιλότητα. Για την παγκόσμια υγεία. Για την αντιμετώπιση των γενεσιουργών αιτιών της μετανάστευσης. Για την ανάπτυξη. Σε τελική ανάλυση, για τη βιωσιμότητα της ανθρωπότητας.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι αξίες και οι αρχές στην καρδιά των Ηνωμένων Εθνών έχουν τόσο μεγάλη σημασία σήμερα, όσο και όταν η Ελλάδα υπέγραψε τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών το 1945. Αυτές οι αξίες – της ειρήνης και της ασφάλειας, της ισότητας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αυτοδιάθεσης – και αυτές οι αρχές – της δικαιοσύνης και του κράτους δικαίου – βρίσκονται στη καρδιά αυτού που σημαίνει να είσαι Έλληνας.

Άλλωστε, φέτος δεν είναι μόνο η 75η επέτειος από την ίδρυση του ΟΗΕ, αλλά και η 2500ή επέτειος από τη νίκη της Ελλάδας στη ναυμαχία της Σαλαμίνας. Μια νίκη που βοήθησε να ανοίξει ο δρόμος για την ίδρυση της Κλασικής Ελλάδας και τη γέννηση της Δημοκρατίας και του Κράτους Δικαίου. Και σήμερα, οι αξίες και οι αρχές που βρίσκονται στον πυρήνα των Ηνωμένων Εθνών στηρίζονται ακριβώς στη Δημοκρατία και το Κράτος Δικαίου.

Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε το 2020 μπορεί να είναι διαφορετικές από εκείνες των μεταπολεμικών ετών, αλλά από πολλές απόψεις είναι εξίσου σημαντικές, εξίσου μνημειώδεις.

Αντιμετωπίζουμε μια άνευ προηγουμένου και πραγματικά παγκόσμια κρίση δημόσιας υγείας – την πρώτη της σύγχρονης εποχής. Οι μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου συρρικνώνονται. Η ζωτικής σημασίας βιοποικιλότητα του πλανήτη δείχνει να βρίσκεται στα πρόθυρα της κατάρρευσης, με ένα εκατομμύριο είδη να βρίσκονται στο χείλος της εξαφάνισης.

Τα διακρατικά προβλήματα απειλούν την ατομική, περιφερειακή και συλλογική μας ασφάλεια. Και οι κακόβουλοι παράγοντες αποτελούν μια ύπουλη και αυξανόμενη απειλή για τον τρόπο ζωής μας, την πολυμερή συνεργασία και την ορθή λειτουργία του Διεθνούς Δικαίου.

Και όμως, στους δώδεκα μήνες από την τελευταία φορά που συναντηθήκαμε, ο τρόπος με τον οποίο η Ελλάδα και ο ελληνικός λαός ανταποκρίθηκαν σε αυτές τις προκλήσεις συνιστά για μένα απόδειξη ότι υπάρχει τρόπος να ξεπεραστεί αυτή η αβεβαιότητα.

Επιτρέψτε μου να είμαι απολύτως σαφής. Χρόνια λιτότητας είχαν αφήσει την Ελλάδα ευάλωτη σε μια πανδημία. Ο κορονοϊός απείλησε να εξαντλήσει τις δυνατότητες του συστήματος υγείας της χώρας μας. Και όμως, αποδείξαμε ότι η ευελιξία, η προσαρμοστικότητα και η νέα τεχνολογία μπορούν να ενδυναμώσουν τους ανθρώπους και να επιτύχουν αποτελέσματα που κάποτε φαινόταν αδύνατα.

Δώσαμε προτεραιότητα στην γνώση, στους ειδικούς, αξιοποιώντας γεγονότα και δεδομένα αντί να βασιζόμαστε στην ιδεολογία, εκμεταλλευόμενοι ό,τι καλύτερο είχε να προσφέρει η καινοτομία και η τεχνολογία, και θέτοντας αξιόπιστους εμπειρογνώμονες στο επίκεντρο της λήψης αποφάσεων και της επικοινωνίας μας. Και δούλεψε. Ενάντια σε κάθε πρόβλεψη, η Ελλάδα ήταν εξαιρετικά επιτυχημένη στην αντιμετώπιση του πρώτου κύματος της πανδημίας.

Ωστόσο, το δεύτερο κύμα της επιδημίας Covid είναι πλέον προ των πυλών. Πρέπει να μάθουμε να ζούμε με τον ιό, έως ότου αποκτήσουμε τα επιστημονικά εργαλεία για να τον εξαλείψουμε. Για την επιτυχία απαιτείται επιμονή, ευέλικτες πολιτικές που προστατεύουν τους πιο ευάλωτους, συνεχής εμπιστοσύνη στους ειδικούς και ατομική ευθύνη. Αλλά είμαι πεπεισμένος ότι μπορούμε να τα καταφέρουμε.

Η άλλη μεγάλη γεωπολιτική πρόκληση που αντιμετωπίζουμε έχει να κάνει με την Τουρκία.

Στη Γενική Συνέλευση πέρυσι, είχα επισημάνει την πρόθεσή μου να τείνω χείρα φιλίας και συνεργασίας στον Πρόεδρο Erdogan. Μίλησα ακόμη και για την προθυμία μου να ενεργήσει η Ελλάδα ως γέφυρα που θα βοηθήσει την Τουρκία να προσεγγίσει την Ευρώπη.

Δυστυχώς, παρά το ότι η Ελλάδα έθεσε την εμπιστοσύνη, τον διάλογο και την κατανόηση στο επίκεντρο μιας εξωτερικής πολιτικής βασισμένης σε αξίες, η Τουρκία απάντησε με κλιμάκωση, προκλήσεις, παραπληροφόρηση και επιθετικότητα. Ενώ η Ελλάδα επέλεξε τον δρόμο του διαλόγου με καλή πίστη, η Τουρκία επέλεξε τον δρόμο της αδιαλλαξίας.

Χωρίς αμφιβολία οι ενέργειες της Τουρκίας υπονομεύουν το Διεθνές Δίκαιο και απειλούν την ασφάλεια και τη σταθερότητα της ευρύτερης περιοχής της Ανατολικής Μεσογείου, αλλά και όλων των κρατών μελών της ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Ένωση κατέστησε απολύτως σαφές ότι οι μονομερείς ενέργειες δεν θα μένουν αναπάντητες, όταν απειλούν κυριαρχικά δικαιώματα των κρατών-μελών.

Ωστόσο, παρά τα πρόσφατα γεγονότα, παραμένω αισιόδοξος. Όλοι αντιλαμβάνονται ότι αυτή η συνεχής κλιμάκωση της έντασης δεν μπορεί να συνεχιστεί. Και αρνούμαι να πιστέψω ότι η συνεργασία μεταξύ κοντινών γειτόνων δεν είναι εφικτή. Δείτε την πρόσφατη συμφωνία μεταξύ του Ισραήλ και των ΗΑΕ. Και οι δύο χώρες είναι φίλοι της Ελλάδας, τώρα είναι φίλοι και μεταξύ τους. Χρόνια καχυποψίας και έχθρας έχουν αντικατασταθεί από ένα πνεύμα συνεργασίας και αμοιβαίας κατανόησης.

Ας συναντηθούμε λοιπόν, ας μιλήσουμε και ας αναζητήσουμε μια αμοιβαία αποδεκτή λύση. Ας δώσουμε μια ευκαιρία στη διπλωματία. Εάν, τελικά, εξακολουθούμε να μην μπορούμε να συμφωνήσουμε, τότε θα πρέπει να εμπιστευτούμε τη σοφία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης.

Η έναρξη διερευνητικών επαφών μεταξύ των δύο χωρών μας, η οποία ανακοινώθηκε πριν από δύο ημέρες, αποτελεί βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση. Εάν ο Πρόεδρος Erdogan πιστεύει πραγματικά ότι τα Ηνωμένα Έθνη αποτελούν φάρο ελπίδας και προπύργιο παγκόσμιας συνεργασίας, τότε θα τον παρότρυνα να ενεργήσει σύμφωνα με τις αξίες τους.

Κυρίες και κύριοι,

Θα ήθελα να αναφερθώ στις προκλήσεις που επεσήμανα στην αρχή του μηνύματός μου. Προκλήσεις όπως η κλιματική αλλαγή, η βιοποικιλότητα, η βιώσιμη ανάπτυξη και η μετανάστευση. Προκλήσεις που απαιτούν δράση σήμερα, όχι συζήτηση αύριο.

Δράση που ήδη έχει στρέψει την Ελλάδα προς τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Σταδιακά καταργούμε τη χρήση λιγνίτη στους σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας της χώρας μας. Έως το 2028 ο λιγνίτης θα αποτελεί παρελθόν. Έως την επόμενη Γενική Συνέλευση, του χρόνου στη Νέα Υόρκη, πολλά από τα πλαστικά μίας χρήσης θα έχουν απαγορευτεί στην Ελλάδα.

Η τρομερή πυρκαγιά στον καταυλισμό της Μόριας, στη Λέσβο, νωρίτερα αυτόν τον μήνα, ανέδειξε την τεράστια πρόκληση που δημιουργεί η μαζική μετανάστευση, ιδίως στα νότια σύνορα της Ευρώπης.

Η Ελλάδα δεν μπορεί να διαχειριστεί μόνη της αυτό το ζήτημα. Λάβαμε ανεκτίμητη υποστήριξη από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης, αλλά πρέπει να είμαστε ειλικρινείς. Ενώ οι αριθμοί των μεταναστών στη χώρα μας μειώνονται, το Λιμενικό Σώμα μας εξακολουθεί να σώζει χιλιάδες απελπισμένους άνδρες, γυναίκες και παιδιά στα νερά της Μεσογείου κάθε χρόνο.

Πρόκειται για μια συλλογική αποτυχία της διεθνούς κοινότητας και πρέπει όλοι να αναλάβουμε από κοινού την ευθύνη για την αποτυχία αυτή. Γι' αυτό πρέπει να κάνουμε περισσότερα από κοινού, ώστε να αντιμετωπίσουμε τα γενεσιουργά αίτια της μετανάστευσης, δηλαδή τη φτώχεια, τη στέρηση, την οικονομική αβεβαιότητα, την εκμετάλλευση, τη βία και τον πόλεμο. Αν δεν αντιμετωπίσουμε αυτές τις ανισότητες, το πρόβλημα δεν θα επιλυθεί ποτέ πλήρως.

Κυρίες και κύριοι,

Αυτό που απέδειξε ο τελευταίος χρόνος, κατά την άποψή μου, είναι ότι η επιστημονική γνώση και οι αξίες πρέπει υποχρεωτικά να αξιοποιούνται από κοινού. Η επιτυχία δεν μετριέται όταν επιδεικνύονται οι πρώτες σε βάρος των δεύτερων, αλλά όταν αξιοποιούνται και οι δύο: Επιστημονική γνώση και όλα όσα συνοδεύουν την αξιόπιστη επίτευξη αποτελεσμάτων, αλλά και αξίες, δηλαδή το πλαίσιο στο οποίο ενεργούμε μεταξύ μας, επιδεικνύοντας ανοχή και συμπόνια.

Ως αποτέλεσμα των παραπάνω, διαπιστώσαμε ότι αναδύθηκε ένα νέο πνεύμα εθνικής αυτοπεποίθησης και μια ανανεωμένη αίσθηση υπερηφάνειας στην Ελλάδα. Δεν μας βλέπουν πλέον υπό το πρίσμα των προγραμμάτων διάσωσης και της λιτότητας. Οι Έλληνες απέρριψαν τις κενές υποσχέσεις, την εκμετάλλευση και τον διχασμό που προωθεί ο λαϊκισμός.

Σε άλλα 75 χρόνια, όταν τα παιδιά των παιδιών μας θα μιλούν εδώ στα Ηνωμένα Έθνη, πιστεύω ότι θα περιγράφουν έναν καλύτερο κόσμο. Έναν κόσμο όπου η κβαντική τεχνολογία θα έχει φέρει επανάσταση στη φροντίδα της υγείας και στην ανθρώπινη βιολογία. Έναν κόσμο όπου τα ορυκτά καύσιμα θα αποτελούν απλώς ανάμνηση του παρελθόντος. Έναν κόσμο όπου η ισότητα, οι ευκαιρίες και η ηθική καθοδηγούν τους ηγέτες μας.

Έχουμε την πρώτη ύλη στη διάθεσή μας σήμερα. Αξιοποιούμε περισσότερη συλλογική νοημοσύνη και γνώση από οποτεδήποτε άλλοτε στην ανθρώπινη ιστορία. Πρέπει όμως να αναδείξουμε τις αξίες και τις ικανότητες που θα μας επιτρέψουν να αξιοποιήσουμε σωστά αυτόν τον πλούτο, για να κάνουμε τον κόσμο μας καλύτερο. Εξάλλου, έχουμε μόνο έναν!

Έχω την πεποίθηση ότι μπορούμε να το πετύχουμε αυτό.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.